

Update netinfrastructuur & -regulering

17 december 2024

In deze update worden de ontwikkelingen sinds april 2024 beschreven die impact hebben op de nettoegang van onze leden. De netbeheerders kondigen steeds meer netcongestie aan, voor zowel invoeding als afname. Wel staat hoogspanningsnetbeheerder TenneT in enkele provincies in beperkte mate extra hernieuwbare productie toe, maar moet nog blijken hoe de regionale netbeheerders hiermee omgaan.

WET- EN REGELGEVING

- Energiewet aangenomen door de Eerste Kamer
- Nieuwe Europese Verordening gaat hogere eisen stellen aan hernieuwbare producenten

SNELLER EN MEER BOUWEN

- Het Landelijk Actieprogramma Netcongestie wil procedures voor verzwaring versnellen
- Netbeheerders zijn gestart met de investeringsplannen voor 2026
- Steeds meer aandacht voor congestie in laagspanningsnetten
- Incidentele congestie door zon-op-dak in woonwijken
- Codebesluit aansluittermijnen van grote aansluitingen gaat in op 1 januari 2025
- Zelfaanleg aansluitingen krijgt meer ruimte in de Energiewet

CONGESTIEMANAGEMENT TOEPASSEN

- ACM scherpt de regels voor congestiemanagement verder aan
- Congestiemanagement levert extra ruimte op voor invoeders
- Autonome groei belangrijkste belemmering voor vrijgeven van nog meer transportcapaciteit
- Toekennen beschikbare transportcapaciteit aan zon- en windprojecten komt moeizaam op gang
- Energie Samen begeleidt geschilbeslechtingen over het weigeren van transportcapaciteit
- Gesprekken over wachtrijen lopen vast
- Netbeheerders werken aan verbetering informatievoorziening over netcapaciteit
- Transportindicaties worden verstrekt in congestiegebieden waar congestiemanagement mogelijk is
- Netbeheerders en netgebruikers werken benodigde data-uitwisseling uit voor congestiemanagement

BETER BENUTTEN

- Netbeheerders richten programma in voor beter benutten netten
- ACM stimuleert cablepooling tussen productie, opslag, conversie en verbruik
- De real-time interface wordt doorontwikkeld
- Flextenders worden nader onderzocht
- Kabinet stimuleert energiehubs
- Codewijzigingsvoorstel groepstransportovereenkomsten stelt teleur – groeps-CBC beter alternatief
- ACM publiceert Codebesluit Alternatieve transportrechten
- ACM publiceert Codebesluit Tijdgebonden transporttarieven hoogspanningsnetten
- ACM start met voorbereiding van invoedingstarief voor grote producenten

WET- EN REGELGEVING

Energiewet aangenomen door de Eerste Kamer

Het wetsvoorstel Energiewet is op 10 december 2024 aangenomen door de Eerste Kamer, bijna vier jaar na de eerste consultatie. Voor de netcapaciteitsproblematiek zijn met name hoofdstuk 3 en de daaraan gerelateerde Netcode Elektriciteit van belang, die gaan over nettoegang en de relatie tussen netbeheerders en netgebruikers (producenten en afnemers). Inzet van de nieuwe regelgeving is onder meer om de netcapaciteit beter te benutten en daardoor meer ruimte te creëren voor hernieuwbare productie.

De komende maanden finaliseert het Ministerie van Klimaat en Groene Groei de onderliggende wetgeving met nadere regels (Energiebesluit en ministeriële regelingen).

Onduidelijk is nog of het lukt om de wet op 1 juli 2025 in werking te laten treden. Lukt dat niet, dan zal de wet op 1 januari 2026 van kracht worden.

Nieuwe Europese Verordening gaat hogere eisen stellen aan hernieuwbare producenten

Hernieuwbare producenten die willen worden aangesloten op het elektriciteitsnet, moeten aantonen dat ze voldoen aan de eisen uit de Netcode Elektriciteit en uit de Europese Verordening RfG (Requirements for Generators). De huidige versie van de RfG dateert uit 2019 en wordt de komende jaren gereviseerd. In de nieuwe RfG zullen hogere eisen gesteld worden aan windparken, zonne-installaties en invoedende batterijen. De belangrijkste nieuwe eis betreft het gedrag van de omvormers: deze moeten in staat zijn om een stabiele netspanning en frequentieondersteuning op te bouwen en te handhaven, met name tijdens netstoringen of bij het ontbreken van een netaansluiting (grid-forming). Tot nu toe volstond het om te synchroniseren met het net, dat stabiel wordt gehouden door synchrone generatoren (grid-following).

De reden hiervoor is de energietransitie, die als consequentie heeft dat het elektriciteitsnet steeds minder terug kan vallen op door fossiele brandstoffen aangedreven synchrone generatoren, die het net stabiel kunnen houden.

Omvormerfabrikanten zijn al enkele jaren bezig met de voorbereidingen op deze nieuwe Europese eisen. Naast de RfG zullen ook de vergelijkbare Verordeningen voor afname en vraagrespons de komende jaren verscherpt worden.

SNELLER EN MEER BOUWEN

Het Landelijk Actieprogramma Netcongestie wil procedures voor verzwaring versnellen

Binnen het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN) wordt door overheden en netbeheerders samengewerkt om de uitbreiding van de elektriciteitsnetten procedureel te versnellen. In alle provincies zijn daarvoor inmiddels energy boards opgericht. Wij vragen regelmatig aandacht voor de afstemming met de netgebruikers, die niet vast deelnemen aan de Energy Boards.

Binnen het LAN wordt gewerkt aan versnelling in beleid, onder andere door het aanwijzen van energie-infra als project van zwaarwegend maatschappelijk belang, waardoor de beroepsprocedure wordt ingekort. De hierop gerichte algemene maatregel voor bestuur is afgelopen zomer in consultatie geweest. Ook is er gewerkt aan versnellingsopties in de bouw, onder meer door een onderzoek te starten naar meer realisatiekracht. Daarnaast heeft Netbeheer Nederland factsheets opgeleverd met standaard opties voor de inpassing van elektriciteitsinfra en hebben de regionale netbeheerders één aanspreekpunt per gemeente aangesteld.

De komende maanden wordt binnen het LAN verder gewerkt aan diverse maatregelen voor het versnellen van de netuitbreidingen, zoals:

- het inrichten van een ‘vliegende brigade’, voor het inzetten van kennis en capaciteit bij ruimtelijke procedures bij overheden
- standaardopties voor grond, bouw en afstemming met de buurt, voor het plaatsen van 50.000 transformatorhuizen
- een uniforme taxatiemethodiek voor grondprijzen voor meer transparantie en uniformiteit in de aan- en verkoop van gronden voor elektriciteitsinfra
- het onderzoeken van de juridische haalbaarheid van een bredere stikstofaanpak voor energie-infrastructuur
- een framework voor samenwerkingsafspraken voor projectrealisatie tussen decentrale overheden en netbeheerders
- een methodiek voor koepelvergunningen voor meerdere energieprojecten tegelijk
- een gedoogplicht in de ontwerpfase van energieprojecten, waardoor enkel een melding gemaakt hoeft te worden bij de eigenaar, in plaats van een beschikking waarop beroep mogelijk is.

Netbeheerders zijn gestart met de investeringsplannen voor 2026

Netbeheerders dienen tweejaarlijks nieuwe investeringsplannen in bij de ACM. De investeringsplannen 2024 zijn in april goedgekeurd door de ACM. Voor de investeringsplannen 2026 hebben de netbeheerders de afgelopen maanden consultatiesessies gehouden met netgebruikers, voor het actualiseren van de landelijke scenario's.

Wij vragen er voortdurend aandacht voor dat we meer inzicht willen in de systematiek waarmee deze landelijke scenario's komend jaar worden geregionaliseerd en hoe van daaruit vervolgens de knelpunten in de netten worden berekend en de benodigde investeringen worden bepaald. Momenteel is dat een niet-transparant proces, zonder interactie met de vertegenwoordigers van de netgebruikers. Inzicht in deze berekeningen is belangrijk, omdat ze ook de basis vormen voor de congestieonderzoeken en de daardoor 'gerechtvaardigde' transportweigeringen.

Steeds meer aandacht voor congestie in laagspanningsnetten

Vanwege het groeiende capaciteitstekort in laagspanningsnetten wordt binnen het Landelijk Actieprogramma Netcongestie onderzocht hoe deze netten beter kunnen worden benut. Het gaat dan onder meer om:

- slimme apparaten (o.a. warmtepompen, laadpalen en energiemanagementsystemen) om eenvoudig elektriciteitsverbruik te kunnen spreiden
- een aangepast nettarief, wat gebruik buiten de piek financieel stimuleert
- communicatie en bewustwording bij consumenten en kleine verbruikers
- een technisch vangnet om eventuele pieken in het uiterste geval te voorkomen.

Incidentele congestie door zon-op-dak in woonwijken

Incidenteel is er al sprake van overbelasting op laagspanningsnetten door invoeding. In wijken waar veel zon op dak ligt wordt de spanning soms te hoog. Dat hebben netbeheerders in het verleden opgelost door de spanning in het netstation handmatig iets lager te zetten, zodat er geen omvormers afschakelen. Maar soms wordt de stroom vervolgens ook te hoog, zodat de zekering in het netstation eruit klappt. Dan ligt de hele straat eruit totdat een monteur de zekering heeft vervangen. Bij een volgende zonnige dag klappt de nieuwe zekering er opnieuw uit.

Enexis en Stedin zien zich daardoor gedwongen om de spanning in het netstation weer wat hoger in te stellen, zodat de spanning zo hoog oploopt dat de omvormers aan het eind van de straat afschakelen, en daardoor de teruggeleverde stroom weer onder de afschakeldrempel van de zekering komt. Helaas betekent dit dat het altijd dezelfde omvormers betreft die afschakelen; de burens dichterbij het netstation hebben er geen last van. Omdat dit zo incidenteel voorkomt, is er nog geen vergoeding voorzien.

De enige manier om dit fundamenteel op te lossen is verzwaring van het netstation en het net in de straat.

Codebesluit aansluittermijnen van grote aansluitingen gaat in op 1 januari 2025

Per 1 januari 2025 gaan de netbeheerders werken volgens het Codebesluit aansluittermijnen voor grootverbruikers. De aangepaste netcode is tot stand gekomen in overleg tussen netbeheerders en representatieve organisaties van netgebruikers. De netcode houdt rekening met de situatie op de locatie en in de regio van de grootverbruikklanten. De aansluittermijn hangt voortaan af van de complexiteit van het aanleggen van een aansluiting en de werkvoorraad van de netbeheerder in de betreffende regio. Netgebruikers krijgen meer zekerheid over de aansluittermijn, al zal dat in sommige gevallen een langere periode betekenen.

Voor relatief eenvoudige aansluitingen of wijzigingen heeft de netbeheerder 26 weken de tijd; voor middelcomplex 52 weken, en in hoog-complexe gevallen geldt een maatwerktermijn die transparant door de netbeheerder wordt vastgesteld. Het bepalen van de complexiteit wordt gedaan door een quickscan uit te voeren. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de noodzakelijke werkzaamheden aan de bestaande aansluiting of zelfs het netstation, vergunningaanvragen en toegankelijkheid in verband met mogelijke privégrond.

Indien nodig mag de netbeheerder extra wachttijd rekenen bovenop de termijn die bepaald wordt door de complexiteit van de opdracht. De netbeheerder kijkt per kwartaal hoeveel werk er in een gebied uitgevoerd moet worden. Op basis daarvan wordt de extra wachttijd berekend. Deze extra wachttijd is gemaximeerd op 40 weken. Dit bouwt af naar 20 weken in 2035. Daarna mag de netbeheerder geen wachttijd meer rekenen.

Netbeheer Nederland publiceert deze maand meer toelichtende informatie, waaronder een animatie met uitleg over hoe de aansluittermijn wordt bepaald.

Zelfaanleg aansluitingen krijgt meer ruimte in de Energiewet

Artikel 16c van de huidige Elektriciteitswet biedt afnemers die een netaansluiting groter dan 10 MVA willen, de mogelijkheid om de netaansluitingswerkzaamheden te laten uitvoeren door een private partij. In de Energiewet is deze grens via een amendement van de Kamerleden Bontenbal en Erkens verlaagd naar 2,3 MVA.

De reden hiervoor is dat netbeheerders te weinig personeel en materialen tot hun beschikking hebben om overal tijdig het net uit te breiden, nieuwe aansluitingen te realiseren of bestaande aansluitingen te verzwaren. Om ervoor te zorgen dat klanten toch op tijd een aansluiting kunnen krijgen, willen Bontenbal en Erkens er met hun amendement voor zorgen dat aangeslotenen de mogelijkheid krijgen om zelf de netaansluiting te realiseren.

De komende periode gaan netbeheerders en representatieve organisaties van netgebruikers met elkaar in overleg over de consequenties van dit amendement.

CONGESTIEMANAGEMENT TOEPASSEN

ACM scherpt de regels voor congestiemanagement verder aan

Op 18 april 2024 heeft de ACM de regels voor congestiemanagement aangescherpt, om te bevorderen dat er in gebieden met teveel productie toch zonne-installaties en windparken aangesloten worden. Dit gaat met name om de regels die de netbeheerders toestaan om in congestiegebieden afnemers en invoeders met een aansluitcapaciteit vanaf 1 megawatt te verplichten om tegen vergoeding flexibiliteit aan te bieden. Met de verscherping van deze deelnameplicht komt er meer flexibiliteit beschikbaar en komt er meer ruimte voor nieuwe aansluitingen. Verder mogen netbeheerders voortaan maximaal zes maanden doen over het onderzoek naar invoedingscongestie. Voorheen duurden deze onderzoeken vaak veel langer.

Congestiemanagement levert extra ruimte op voor invoeders

Op 17 oktober 2024 heeft TenneT de eerste invoedingscongestierapporten gepubliceerd die opgesteld zijn volgens de aangescherpte regels voor congestiemanagement van 18 april. De conclusie is dat er beperkt extra ruimte voor teruglevering is gevonden, onder voorwaarde van congestiemanagementcontracten. In de Noordoostpolder, Friesland, Flevopolder, Gelderland, Utrecht en Limburg kan er in potentie 880 MW extra invoedingscapaciteit worden vergeven. De regionale netbeheerders berekenen nu wat dat voor hun lokale netwerken betekent. Vervolgens zullen partijen die in die regio's op de wachtlijst staan benaderd worden door hun regionale netbeheerder. In Groningen, Drenthe, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg wordt er vooralsnog géén extra capaciteit vrijgegeven.

Autonome groei belangrijkste belemmering voor vrijgeven van nog meer transportcapaciteit

Op 20 november doken de netbeheerders samen met de representatieve organisaties van invoeders en de ACM dieper in de nieuwe gepubliceerde congestierapporten. Dat leverde verhelderende inzichten op, onder meer over hoe TenneT de aanwezige netcapaciteit berekent en hoe de vermaasde hoogspanningsnetten operationeel belast kunnen worden.

De belangrijkste reden dat TenneT beperkt of geen extra capaciteit vrijgeeft voor grootverbruik invoeders, betreft de enorme voorspelde omvang van het piekvermogen van kleinverbruik zonne-installaties op huishoudelijke daken, in de laagspanningsnetten van Enexis, Liander en Stedin. De inschattingen en scenario-analyses die deze regionale netbeheerders daarover hebben gemaakt, zijn verwerkt in jaarprofielen en aangeleverd aan TenneT. Op basis daarvan komt TenneT tot de conclusie dat de technische grens in de vijf hierboven genoemde provincies wordt bereikt en dat er dus geen ruimte is om aan meer invoeders capaciteit te verstrekken.

De onderbouwing door Enexis, Liander en Stedin van deze voorspelde autonome groei is dus cruciaal om de negatieve conclusies van de congestierapporten te kunnen begrijpen. Dit is nu nog in het geheel niet transparant, zowel voor de aangesloten als voor de ACM. In een vervolgssessie zal dit verder worden verdiept.

Tijdens de sessie gaf Enexis aan nu al vaak te kampen met overbelastingen vanwege huishoudelijke zonnepieken, waardoor over moet worden gegaan tot gedwongen afschakeling van grotere producenten. Enexis kan daarvoor nog niet terugvallen op al afgesloten congestiemanagementcontracten. Ook dit zal in een vervolgssessie verder worden uitgediept, zowel de overbelastingen die zich al voordoen, als de in de toekomst verwachte overbelastingen.

Toekennen beschikbare transportcapaciteit aan zon- en windprojecten komt moeizaam op gang

Netbeheerders zijn met Energie Samen en Holland Solar begin 2024 een standaardisering overeengekomen van het capaciteitsbeperkingscontract en de vergoeding daarvoor, toepasbaar op installaties voor hernieuwbare elektriciteit die op de wachtlijst staan. De ACM stond toe om hiermee twee jaar te experimenteren. Het doel van deze afspraak is om de vrijgave van extra transportcapaciteit te bespoedigen, door tijdovende onderhandelingen over te kunnen slaan.

Helaas heeft TenneT de eerste drie kwartalen van 2024 nodig gehad om uit te rekenen wat er nog aan extra transportcapaciteit beschikbaar is. Van de drie regionale netbeheerders heeft vervolgens alleen Liander daarmee uitgerekend welke capaciteit er per onderstation aangeboden kan worden aan partijen op de wachtlijst. Dit aanbieden is net gestart voor twee onderstations. De rest van de onderstations volgt pas in 2025. Stedin en Enexis hebben nog helemaal geen planning afgegeven.

Helaas ervaren we dat netbeheerders telkens een nieuwe reden opvoeren waarom congestiemanagement toch weer niet breed toegepast kan. Wij voeren daarom de druk op de netbeheerders op om gezamenlijk met netgebruikers echt werk te gaan maken van het toepassen van congestiemanagement.

Energie Samen begeleidt geschilbeslechtingen over het weigeren van transportcapaciteit

Op 9 december zat Energie Samen namens en samen met één van haar leden bij een hoorzitting van de Autoriteit Consument & Markt (ACM), inzake een geschilbeslechting over de transportweigering van hun opwekproject door Stedin. De inzet is om voor hen alsnog capaciteit te realiseren en tevens meer helderheid te krijgen voor alle leden over hoe de netbeheerders om dienen te gaan met de regels voor congestiemanagement.

In januari volgen nog hoorzittingen voor vergelijkbare casussen bij Enexis en Liander. De ACM wil de uitspraak in maart 2025 publiceren.

Gesprekken over wachtrijen lopen vast

Op ons initiatief zijn er binnen het Landelijk Actieprogramma Netcongestie verdiepingssessies georganiseerd tussen netbeheerders, netgebruikers en ambtenaren over de wachtrijproblematiek. Het proces is niet transparant en verschilt per netbeheerder. Netbeheerders vinden de wachtrij vervuild. Heikel punt is de onrechtvaardige manier waarop netbeheerders in de huidige praktijk een plaats in de wachtrij toekennen aan hernieuwbare producenten. Dat gebeurt alleen als die alvast de aansluiting in opdracht geven (en daarvoor aanbetalen). Dit werkt in de hand dat alleen de grotere commerciële ontwikkelaars een plaats op de wachtrij bemachtigen. In de Elektriciteitswet en de Netcode Elektriciteit is hiervoor geen grond te vinden.

De sessies liepen vast vanwege bovengenoemde geschilbeslechtingen die tegelijkertijd lopen over het weigeren van transportcapaciteit door Enexis, Liander en Stedin. Hoe Enexis en Liander omgaan met de wachtrij is onderdeel gemaakt van de geschilbeslechtingen, waardoor de aanwezige netbeheerders niet verder wilden praten over een beter wachtrijproces. Dit tot teleurstelling van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei, dat de ambitie heeft om dit snel op te lossen vanuit het Landelijk Actieprogramma Netcongestie. In januari zal het ministerie proberen om het gesprek weer op te starten.

Netbeheerders werken aan verbetering informatievoorziening over netcapaciteit

De netbeheerders zijn een traject gestart om meer transparantie te bieden in de beschikbare netcapaciteit. Daartoe is de netcapaciteitskaart uitgebreid, zodat je op meer detailniveau kan inzoomen op bepaalde netvlakken, snel kan zien hoeveel partijen er in de wachtrij zitten, wat het totale vermogen is wat is aangevraagd en wanneer de geplande investeringen voor dat netdeel gaan plaatsvinden. Op ons verzoek is er een gebruikersoverleg ingericht, waarin we verdere verbeteringen kunnen aandragen.

Eén van onze kritiekpunten is het overmatige gebruik van de kleur rood voor congestiegebieden. In veel van die gebieden is de financiële of technische grens voor congestiemanagement nog niet bereikt. Dat betekent dat de netbeheerders nog wel degelijk transportcapaciteit toe moeten kennen, mits de aanvrager bereid is om tegen vergoeding de piek te vermijden. Toch zijn de gebieden waar dit voor geldt rood gekleurd, wat suggereert dat er niets meer mogelijk is. Oranje geeft deze situatie dan veel beter weer en werkt motiverender: met hulp van de aangeslotene kunnen we nog even door, maar we moeten wel opletten.

Transportindicaties worden verstrekt in congestiegebieden waar congestiemanagement mogelijk is

Om in aanmerking te komen voor subsidie (SCE en SDE++) heeft het Ministerie van Klimaat en Groene Groei een transportindicatie verplicht gesteld. Met het ministerie en de netbeheerders is afgesproken dat ook transportindicaties verstrekt zullen worden aan projecten in congestiegebieden waar nog congestiemanagement mogelijk is, d.w.z. waar de maximale technische grens nog niet is bereikt.

Netbeheerders en netgebruikers werken benodigde data-uitwisseling uit voor congestiemanagement

Om congestiemanagement in goede banen te leiden moet de benodigde data-uitwisseling tussen de betrokken partijen zoveel mogelijk geautomatiseerd plaatsvinden. In verschillende werkgroepen onder het Marktfaciliteringsforum (MFF) worden daartoe processen en functionele eisen opgesteld. Belangrijke aandachtspunten zijn de verbetering van de transportprognoses door de netgebruikers en het inregelen van de processen van de congestion service provider.

BETER BENUTTEN

Netbeheerders richten programma in voor beter benutten netten

In het Landelijk Actieprogramma Netcongestie overleggen netbeheerders, overheden en representatieve organisaties van netgebruikers over oplossingen om het net beter te benutten. De uitkomsten hiervan worden door de netbeheerders vertaald naar producten en diensten voor het ontwikkelen van flexibiliteit in het energiesysteem. Hiertoe hebben de netbeheerders een gezamenlijk (intern) ontwikkelingsprogramma ingericht onder de naam “Productontwikkeling & Management” (POM).

De representatieve organisaties van netgebruikers juichen het toe dat de oplossingen uniform en programmatisch worden ontwikkeld, maar vragen wel om meer openheid over de interne werkgroepen binnen het POM en over de daarbinnen lopende ontwikkelingen en de planning daarvan. Ook vragen we om verduidelijking van de samenhang met het Landelijk Actieprogramma Netcongestie.

ACM stimuleert cablepooling tussen productie, opslag, conversie en verbruik

Een belangrijke wijziging in de Energiewet betreft de uitbreiding van cablepooling. Dat houdt in dat alle soorten installaties een aansluiting mogen delen. Wel zorgde de toelichting op het artikel nog voor hoofdbreken, omdat deze een onoverkomelijke beperking leek op te leggen.

De ACM is een groot voorstander van het verruimde cablepoolen, omdat dat ervoor zorgt dat de aansluiting en het stroomnet beter worden gebruikt. De ACM loopt daarom vooruit op de Energiewet en maakt de uitbreiding van cablepooling nu al mogelijk. Op haar website adresseert de ACM expliciet de beperking uit de toelichting op de Energiewet.

Daarin staat dat partijen die een aansluiting delen zich als één aangeslotene moeten gedragen. In de praktijk wordt cablepooling op dit moment vaak vormgegeven door de meerdere leveranciers op één aansluiting (MLOEA) regeling van de ACM te gebruiken. Partijen maken vervolgens onderling afspraken over het gebruik van de gedeelde aansluiting en toegang tot het net. Ook voor dit soort constructies geeft de ACM ruimte.

Partijen die willen cablepoolen moeten dat melden bij de ACM. Op deze manier houdt de ACM zicht op de ontwikkeling van het gebruik van gedeelde aansluitingen. Voor het melden van cablepoolen dienen partijen gebruik te maken van het meldingsformulier dat de ACM heeft opgesteld.

De real-time interface wordt doorontwikkeld

Sinds 1 januari 2024 is de real-time interface een aansluitvoorwaarde voor nieuwe hernieuwbare productie-installaties groter dan 1 MW. Daarmee kunnen netbeheerders een grotere aansluitcapaciteit vrijgeven, omdat de real-time interface extra zekerheid biedt als ‘noodrem’ tegen overbelasting. Als congestiemanagement niet de gewenste resultaten oplevert, of bij calamiteiten, kan de netbeheerder een noodsignaal sturen naar opwekkers, zodat overbelasting wordt voorkomen voordat de beveiliging aanspreekt (en een heel netdeel afschakelt). We hebben samen met de netbeheerders een toepassingskader ontwikkeld om noodcurtailment in goede banen te leiden.

Versie 1.0 van de real-time interface is succesvol afgerond. Echter, deze is qua security niet geschikt voor de grote aantallen die we de komende jaren nodig hebben. Daarvoor is nu gestart met de ontwikkeling van versie 1.1. Parallel wordt ontwikkeld aan versie 2 die webbased zal zijn.

Flextenders worden nader onderzocht

Netbeheer Nederland en Energie-Nederland hebben een offerte-uitvraag gedaan aan onderzoeksinstellingen met de hoofdvraag: welke potentiële marktverstoringen kunnen optreden wanneer assets, die zijn opgezet via flextenders voor congestiediensten, al dan niet toegang krijgen tot de markt? Dit onderzoek verwachten zij voor de kerst te gunnen. De verwachting is dat het onderzoeksrapport eind februari wordt opgeleverd.

Kabinet stimuleert energiehubs

Het kabinet heeft 166 miljoen euro uitgetrokken voor een nieuw stimuleringsprogramma voor energiehubs. Via het programma worden regisseurs aangesteld en diverse standaarden ontwikkeld. Het elektriciteitsnet wordt minder belast als de vraag naar en het aanbod van lokaal opgewekte energie bij elkaar worden gebracht. Dit kan mogelijk worden gemaakt door versnelling van de ontwikkeling van energiehubs.

Codewijzigingsvoorstel groepstransportovereenkomsten stelt teleur – groeps-CBC beter alternatief

Het codewijzigingsvoorstel groepstransportovereenkomsten is behandeld in het Gebruikersplatform Energienetten van 12 september. De representatieve organisaties van netgebruikers hebben flink commentaar geleverd op het voorstel, onder meer over de beperking tot grootverbruikers, het verbod om grotere aansluitingen (Tarievencode categorie A.6) in één groep te combineren met kleinere aansluitingen (A.3 t/m A5) en de algehele onaantrekkelijkheid van het voorstel.

Daarnaast hebben we nogmaals aandacht gevraagd voor het groeps-CBC. Daarvoor is geen codewijziging nodig, daar mogen kleinverbruikers wel gebruik van maken en daarin word je niet beperkt in de combinatiemogelijkheden, zolang ze maar de congestie verhelpen.

ACM publiceert Codebesluit Alternatieve transportrechten

Op 19 juli publiceerde de ACM het Codebesluit Alternatieve transportrechten. Dit betreft ‘non-firm’ aansluitovereenkomsten, waarin wordt afgeweken van het tot dan toe gebruikelijke vaste aansluitrecht. Door alleen buiten de spits capaciteit te gebruiken kunnen aangeslotenen korting krijgen op het transporttarief. Het Codebesluit betreft twee vormen van alternatieve transportrechten: tijdsblokgebonden transportrechten en tijdsduurgebonden transportrechten.

Bij tijdsblokgebonden transportrechten spreekt de regionale netbeheerder af met de aangeslotene – bijvoorbeeld een bedrijf dat laadpalen wil plaatsen – binnen welke tijdvensters er recht bestaat op transportcapaciteit. Zo kan bijvoorbeeld afgesproken worden dat dit bedrijf alleen ‘s nachts de elektrische auto’s laadt. Dat tijdvenster bevindt zich altijd buiten de piekmomenten, waardoor het risico op netcongestie wordt vermeden.

Tijdsduurgebonden transportrechten kunnen alleen worden ingezet op het hoogspanningsnet, en zijn gericht op systeembatterijen. Een met deze contractvorm aangesloten batterij heeft een minimaal aantal uren zekerheid over de beschikbare transportcapaciteit. Maar de netbeheerder bepaalt wanneer deze uren worden ingezet.

ACM publiceert Codebesluit Tijdgebonden transporttarieven hoogspanningsnetten

Op 19 juli publiceerde de ACM het Codebesluit Tijdgebonden transporttarieven hoogspanningsnetten. Dit wijzigt de tariefsystematiek voor de hoogspanningsnetten die worden beheerd door TenneT. Hierdoor gaan netgebruikers op momenten van lage netbelasting een lager tarief betalen dan op momenten van hoge netbelasting. De wijzigingen moeten de kostenreflectiviteit van de tarieven verbeteren en gebruik van het net op rustige momenten stimuleren. Deze prikkel moet helpen om de piekbelasting te verminderen en netcongestie tegen te gaan.

De regionale netbeheerders onderzoeken de mogelijkheden om een dergelijke tariefsystematiek ook in te voeren voor middenspanningsnetten.

ACM start met voorbereiding van invoedingstarief voor grote producenten

Met de inkomsten uit de transporttarieven bekostigen de netbeheerders netuitbreidingen en netonderhoud. Dit wordt alleen door afnemers betaald, vanuit de redenatie dat elektriciteit altijd van een producent naar een afnemer stroomt. Als je een producent daaraan mee laat betalen, leidt dat tot een hoger energietarief dat de afnemer uiteindelijk toch moet betalen. In Nederland betalen producenten van elektriciteit daarom alleen een aansluittarief en vastrecht en geen transporttarieven.

Desondanks treft de ACM voorbereidingen voor het invoeren van een transporttarief voor grote producenten, omdat ze het belangrijk vindt dat deze op een eerlijke manier bijdragen aan de stijgende kosten voor het verzwaren en uitbreiden van het elektriciteitsnet.

De ACM onderzoekt daarom hoe invoeders zoals elektriciteitscentrales, zonneparken, opslagpartijen en windparken via een invoedingstarief op een eerlijke manier kunnen bijdragen aan de stijgende netkosten. Een invoedingstarief zorgt er ook voor dat afnemers in andere landen meebetalen aan het transport van elektriciteit via het Nederlandse stroomnet.

Energieproducenten en leveranciers hebben aangegeven dat zij zorgen hebben over het verdienmodel voor producenten van duurzame energie. De ACM neemt de opmerkingen van marktpartijen mee in de uitwerking van de gefaseerde invoering van een invoedingstarief. De ACM streeft er naar om in 2025 een ontwerpbesluit voor een invoedingstarief te publiceren.